

Τό ένιαῖο τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ:

Τρία χαρακτηριστικά παραδείγματα

Η κάθε ιδεολογία δημιουργεῖ μιά δικιά της ἰδανική εικόνα τοῦ ἀνθρώπου. Ὄταν μιά χριστιανική παράδοση μετατρέπεται σέ ιδεολογία, ὅταν ξεφεύγει ἀπό τήν πραγματική βίωση τοῦ ἥθους τοῦ Χριστοῦ, τήν ὁποία ἐντοπίζουμε σέ ὄλους τούς Ἁγίους ὄλων τῶν αἰῶνων, τότε δημιουργεῖ ἕναν πλασματικό Χριστό. Ἰδίως δέ ὅταν ὁ ἄνθρωπος καταλαμβάνει τή θέση τοῦ Χριστοῦ, ὅπως συνέβη στήν παπική καί στή συνέχεια σέ ὅλη τήν δυτική χριστιανική παράδοση, τότε οἱ ἐπιπτώσεις εἶναι τεράστιες γιά τήν κοινωνική συμβίωση τῶν ἀνθρώπων. Καθιερώ- νεται μιά καθαρὰ ἀνθρωποκεντρική θεώρηση τῆς ζωῆς, παραμερίζεται ὄλο καί περισσότερο τό θέλημα τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο, τόν ὁποῖο ἔχει ἀποκαλύψει κατ' ἐξοχήν μέσω τοῦ Θεοανθρώπου Χριστοῦ, καί ἐπι- κρατοῦν οἱ φαντασιώσεις τῶν ἀνθρώπων γιά τόν ἰδανικό ἄνθρωπο καί τήν ἰδανική κοινωνία. Ἐπιπτώσεις αὐτῶν τῶν φαντασιώσεων εἶναι λ.χ. οἱ σταυροφορίες τοῦ Πάπα καί τῶν Δυτικῶν ἐντολοδόχων του, πού ἀπέβλεπαν στήν κατάκτηση τῆς Ὁρθόδοξης Ἀνατολῆς, οἱ θρησκευτικοί πόλεμοι στήν Δύση μεταξύ ἀρχόντων προσκείμενων στόν Παπισμό καί τόν Προτεστантиσμό, ἡ Ἱερά Ἐξέταση πού ἀπέβλεπε στή συμμόρφω- ση τοῦ ἐπαναστατῶν καί αἰρετικῶν, ἡ ἐκτέλεση δεκάδων χιλιάδων στή λαιμητόμο, γιά νά ἰκανοποιηθεῖ τό ἀνθρωποεἶδωλο τῆς Πρώτης Γαλ- λικῆς Δημοκρατίας, τά ἑκατομμύρια θύματα τῶν ἰδιαιτέρως ἀπάνθρω- πων ιδεολογιῶν τοῦ 20ου αἰῶνα, τοῦ Κομμουνισμοῦ καί τοῦ Ναζισμοῦ.

Σταχυολογοῦμε στή συνέχεια τρία παραδείγματα, τό πρῶτο ἀπό τόν εὐρύτερο χῶρο τῆς Ἱεραῆς Ἐξέτασης, τό δεύτερο ἀπό τήν ἐποχή τῆς Πρώτης Γαλλικῆς Δημοκρατίας καί τό τρίτο ἀπό τόν χῶρο τῆς κομμου- νιστικῆς ιδεολογίας.

Μιά χαρακτηριστική δίκη γιά τό ἀδίκημα τῆς μαγείας

Ἡ Ρεβέκκα Λέμπ (Rebekka Lemb) στό τέλος τοῦ 16ου αἰῶνα ἦταν κάτοικος τῆς μικρῆς πόλης Nordlingen στή Βαυαρία, πού σήμε- ρα ἔχει περίπου 20.000 κατοίκους. Στόν μεσαίωνα ἦταν μιά ἐλεύθερη πόλη, πού ὑπαγόταν ἀπ' εὐθείας στόν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας. Οἱ πολῖτες τῆς πόλης γνώριζαν ὁ ἕνας τόν ἄλλο καί φοβοῦνταν τήν ὀργή

τοῦ Θεοῦ στήν περίπτωση πού στήν πόλη γίνονταν ἀνεκτοί ἄνθρωποι ἁμαρτωλοί. Ἐπομένως, ὅσοι εἶχαν ἀναλάβει ἀξιώματα καί μαζί τους ὅλοι οἱ πολῖτες ἐπέβλεπαν ὁ ἓνας τόν ἄλλο. Ἡ φροντίδα γιά τή δικαιοσύνη ἐνέπιπτε στίς βασικές εὐθύνες τοῦ συμβουλίου τῆς πόλης, τοῦ ὁποίου πρόεδρος ἦταν ὁ νεοεκλεγείς δήμαρχος Ἰωάννης Φέρινγκερ (Johannes Pferinger), μαραγκός στό ἐπάγγελμα. Ἔδειχνε μεγάλο ζήλο γιά τίς ὑποθέσεις τῆς πόλης ὅπως καί κάποιοι ἄλλοι νεοεκλεγέντες σύμβουλοι.

Θέμα ἐπίκαιρο ἐκείνη τήν ἐποχή ἦταν ἡ δίωξη τῶν μάγων καί μαγισσῶν. Εἶχε προκύψει σέ μεγάλη ἔκταση ἀπό τή λεγόμενη βούλα τῶν μάγων καί μαγισσῶν, ἡ ὁποία ἐκδόθηκε τό 1484 ἀπό τόν πάπα Ἰννοκέντιο Η΄. Ἐνα ἄλλο ἀποφασιστικό βῆμα γιά τήν μεγάλη ἐξάπλωση τοῦ φαινομένου ἦταν ἡ καθιέρωση τῆς Constitutio Criminalis Carolina τό 1532, δηλ. ὁ νομικός κώδικας τοῦ Αὐτοκράτορα Καρόλου τοῦ 5ου, ὁ ὁποῖος μέ τή §109 ἐνέταξε τή μαγεία στά κοσμικά ἀδικήματα καί προέβλεπε ὡς τιμωρία τήν καύση στήν πυρά. Στό ἄρθρο 52 τόνιζε αὐτός ὁ κώδικας κάτι ἐξαιρετικά σημαντικό γιά τίς διαστάσεις πού πῆρε τό κυνήγι τῶν μάγων καί μαγισσῶν ἀπό τόν 16ο ὡς τόν 18ο αἰῶνα: ἡ μαγεία, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο αὐτό διδάσκεται, καί ἐπομένως μιά μαγισσα πού ἔχει συλληφθεῖ, πρέπει νά ἀναγνωρίσει καί νά κατονομάσει τή δασκάλα της καί τίς συνένοχές της.

Τό κακό ξεκίνησε στίς 8 Νοεμβρίου τοῦ 1589 μέ τή σύλληψη μιᾶς γυναίκα, γνωστής γιά τή τρέλα της, τῆς Οὐρσουλα Χάιντερ (Ursula Haider), ἡ ὁποία δημόσια εἶχε ἐκφράσει φαντασιώσεις γιά μιά ἐρωτική σχέση μέ τόν Διάβολο. Ἦδη τή στιγμή τῆς σύλληψης εἶχε φανερώσει ἔντονα ψυχικά προβλήματα. Πίστευε, ὅτι ἦταν ἓνα εἶδος δαίμονα καί ὅτι εἶχε σκοτώσει τό παιδί τῆς οἰκογένειας, ὅπου ἐργαζόταν ὡς ὑπηρέσια. Μάλιστα αὐτό τό ἐκμυστηρεύτηκε σέ μιά γειτόνισσα καί ἔτσι συνελήφθη. Στή φυλακή πλέον συνειδητοποίησε τήν κατάστασή της καί ἀρνήθηκε ὅλες αὐτές τίς πράξεις, πού προηγουμένως εἶχε ὁμολογήσει. Σύντομα ὁμως ἐπανῆρθε ἡ σύγχυση στό μυαλό της καί τό βύθισμα στίς φαντασιώσεις της. Ὄταν τήν ἀπειλήσαν μέ βασανιστήρια ὁμολόγησε τά ὄνόματα τριῶν γυναικῶν πού δῆθεν ἔφαγαν μαζί της τό νεκρό παιδί. Ἐπειτα, ἐνώπιον τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς πόλης ἀνέφερε καί ἄλλες γυναῖκες. Τελικά καταδικάστηκε στήν πυρά καί κἀηκε στίς 15 Μαΐου τοῦ 1590.

Κατά τή διάρκεια τῶν ἀνακρίσεων ὅλων ἐκείνων τῶν γυναικῶν πού εἶχε κατονομάσει ἡ Οὐρσουλα Χάιντερ, ἔπεσε καί τό ὄνομα τῆς Ρεβέκκας Λέμπ ἡ ὁποία ὡς μητέρα ἔξι παιδιῶν καί σύζυγος εὐπόλη-

πτου πολίτη ἔχαιρε στήν πόλη μεγάλης ἐκτιμῆσεως. Φυλακίστηκε τήν 1η Ἰουνίου τοῦ 1590. Στήν πρώτη ἀνάκριση, ἐπικαλούμενη τόν Θεό, ὑπογράμμισε τήν ἀθωότητά της. Ποτέ, ὅπως ἔλεγε, δέν θά προκαλοῦσε τόση ντροπή στόν σύζυγο καί στά παιδιά της, τά ὁποῖα τά μεγάλωσε μέ φόβο Θεοῦ. Ὅλες οἱ προσπάθειες τοῦ συζύγου της νά τήν ἀπελευθερώσει ναυάγησαν. Στίς 6 Ἰουλίου, ἀντιμέτωπη μέ δύο ἐπίσης κατηγορούμενες γιά τό ἀδίκημα τῆς μαγείας, ἐνοχοποιήθηκε ἀπό αὐτές ὑπό τήν πίεση βασανιστηρίων μέ τόν ἰσχυρισμό, ὅτι τήν εἶδαν σέ συναντήσεις μαγισσῶν. Αὐτές οἱ δύο γυναῖκες ἐκτελέστηκαν στίς 10 Ἰουλίου στήν πυρά, χωρίς νά ἔχουν ἀνακαλέσει τήν ψευδή μαρτυρία ἐναντίον της. Τώρα πλέον εἶχε περιέλθει σέ δύσκολη θέση. Στήν ἀνησυχία της ἔγραψε μεταξύ ἄλλων στό σύζυγό της: «Ἀκόμη καί χίλιοι νά μέ ἐνοχοποιοῦν γιά μαγεία, ἐγώ εἶμαι ἀθώα, ἀλλιῶς νά ἔρθουν ὅλοι οἱ δαίμονες νά μέ κομματιάσουν. Ἀκόμα καί νά μέ βασανίσουν, δέν ἔχω τίποτε νά ὁμολογήσω [...] Μή ἀνησυχῆσεις, ἡ ψυχή μου δέν βαρύνεται μέ καμιᾶ ἐνοχή...».

Καί ἄλλη προσπάθεια τοῦ συζύγου γιά τήν ἀποφυλάκισή της ἀπέτυχε. Αὐτή τήν φορά, ὑπογραμμίζοντας τήν προηγούμενη βιωτή τῆς γυναίκας του, τό φόβο Θεοῦ πού εἶχε, τήν εὐσέβεια καί εἰλικρινειά της, τήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν μέ τήν ἀνάγνωση τοῦ Ψαλτηρίου τοῦ Δαβίδ κ.ἄ., ἰκέτευσε τούς σεβαστούς κυρίους τοῦ Συμβουλίου τῆς πόλεως, ἀλλά χωρίς ἐπιτυχία. Ἀκολούθησε ἄλλη μιᾶ ἀπλή ἀνάκριση τῆς Ρεβέκκας στίς 29 Ἰουλίου καί ἔπειτα λήφθηκε ἡ ἀπόφαση γιά τήν ἐφαρμογή βασανιστηρίων. Μέ τό σφίξιμο τοῦ ἀντίχειρα καί τήν ἰσπανική μπότα, τήν εἰσαγωγή τοῦ κάτω μέρους τοῦ ποδιοῦ σέ σφικτήρα, ἡ Ρεβέκκα δέν ὁμολόγησε καμιᾶ ἐνοχή. Ἔτσι ἀκολούθησε τήν ἐπόμενη μέρα τό τένωμα τοῦ σώματος μέ δεμένα τά χέρια στήν πλάτη. Ἡ Ρεβέκκα ὁμολόγησε, ὅτι εἶχε σεξουαλικές σχέσεις μέ τόν Διάβολο. Σέ ἄλλες ἀνακρίσεις ὁμολόγησε τήν βόλτα μαγισσῶν, ξόρκια γιά πρόκληση ζημιῶν καί ἀποκάλυψε ὀνόματα συνενόχων της, ἀποκλειστικά γυναικῶν τοῦ στενοῦ δικοῦ της κύκλου γνωριμιῶν, συζύγων δημάρχων, συμβούλων καί ἀνωτέρων δημοσίων ὑπαλλήλων. Ὅλες οἱ συναντήσεις μαγισσῶν, ὅπως κατέθεσε, ἔγιναν στά δημόσια κτήρια τῆς πόλης. Μέ τόσες γυναῖκες ἀπό τά ἀνώτερα στρώματα τῆς πόλης ἴσως ὑπῆρχε ἡ ἐλπίδα, τό δημοτικό Συμβούλιο νά σταματήσει τό κυνήγι αὐτό. Στίς 2 Αὐγούστου ἡ Ρεβέκκα καταλαμβάνεται ἀπό ἔντονη ἀπογοήτευση. Ἡ ὁμολογία σήμαινε βασανιστικό θάνατο, μιᾶ ἀνάκληση τῆς ὁμολογίας ἀπό τήν ἄλλη πλευρά σήμαινε ἄλλα βασανιστήρια. Ἐπί πλέον μέ τήν ἐνοχοποίηση ἀθῶων εἶχε προσθέσει ἀβάσταχτες τύψεις στήν συνείδησή της.

Στίς 10 Αὐγούστου ὁ σύζυγός της καταφέρνει νά τήν δεῖ στή φυλακή. Ἀνακαλεῖ, ὅ,τι ἔχει ὁμολογήσει ὡς τώρα, ἐκφράζοντας βαριές κατηγορίες ἐναντίον τοῦ συμβουλίου. Τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀνάκλησης: μέ τόν ἐκ νέου βασανισμό της στίς 20 Αὐγούστου ὁμολογεῖ, ὅτι ἔχει φάει νεκρά παιδιά, ἐπίσης ὁμολογεῖ κάποιες δολοφονίες, πού ὅμως ἤδη εἶχε ὁμολογήσει ἡ Οὐρσουλα Χάιντερ. Στίς 2 Σεπτεμβρίου καταδικάζεται σέ θάνατο καί ἡ καταδικαστική ἀπόφαση ἐκτελεῖται στίς 9 Σεπτεμβρίου μέ τήν καύση της.

Οἱ ἀλυσιδωτές δίκες πού ξεκίνησαν μέ τήν φυλάκιση, ἀνάκριση, καταδίκη καί ἐκτέλεση τῆς Οὐρσουλας Χάιντερ ὁδήγησαν συνολικά δεκαοκτώ γυναῖκες στόν θάνατο στήν πυρά. Δύο πέθαναν στήν φυλακή καί δύο ἀφέθηκαν ἐλεύθερες. Μόνο σέ μία γυναίκα δέν σχηματίστηκε ποτέ κατηγορία.

Ἡ καταδίκη καί ἐκτέλεση στή λαιμητόμο ἑνός λαμπροῦ ἐπιστήμονα

Ἡ Ἄντουάν Λοράν Λαβουαζιέ (Antoine Laurent Lavoisier) ἔχει μείνει γνωστός στήν ἱστορία ὡς πατέρας τῆς Χημείας γιά τίς ἐξαιρετικές του ἀνακαλύψεις, οἱ ὁποῖες ἔθεσαν τίς βάσεις τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης. Ἀνάμεσα στά ἐκπληκτικά κατορθώματά του ἀπαριθμοῦνται: Ἡ ἐπιστημονική ἐξήγηση τῆς καύσης, τῆς φωτιᾶς, ὅτι προέρχεται ἀπό τήν ἔνωση τοῦ ὀξυγόνου μέ ἄλλα στοιχεῖα. Ἡ διατύπωση τῆς ἀρχῆς τῆς διατήρησης τῆς μάζας, ὅτι δηλ. στή φύση τίποτα δέ δημιουργεῖται ἐκ τοῦ μηδενός, τίποτα δέν καταστρέφεται, ὅλα ἀπλῶς μεταβάλλονται. Ἡ μελέτη τῆς σύνθεσης τοῦ νεροῦ καί τοῦ φαινομένου τῆς ζυμώσεως, ἡ ἐπιστημονική ἐξήγηση γιά τό πῶς λειτουργεῖ ἡ ἀναπνοή στό ἀνθρώπινο σῶμα καί πολλά ἄλλα.

Αὐτός ὁ καταπληκτικός ἐπιστήμονας, ὁ ὁποῖος στά 25του χρόνια ἔγινε μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας, στήν πιό παραγωγική του ἡλικία τῶν πενήντα ἑνός ἐτῶν ὁδηγήθηκε στίς 8 Μαΐου τοῦ 1794 στή λαιμητόμο, ἐπειδή ἔτυχε νά βρῖσκεται στό ἀντίθετο στρατόπεδο ἀπό τοὺς φανατικούς τῆς Πρώτης Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ἦταν βασιλόφρων. Ὁ πατέρας του ἦταν γενικός φοροεισπράκτορας τοῦ κράτους, θέση πού ἀργότερα κατέλαβε καί ὁ ἴδιος. Προφανῶς τοὺς φοροεισπράκτορες, ἰδίως τοὺς ἰθύνοντες, μισοῦσε ἡ φτωχή Γαλλία τῆς ἐποχῆς, ἡ ὁποία εἶχε ἀναλάβει τήν ἐξουσία. Πέρα ἀπό τήν καταγωγή καί τήν ἐπίσημη ἐργασία του εἶχε κάνει ἕνα θανάσιμο λάθος στά προεπαναστατικά χρόνια. Εἶχε ἐπικρίνει μιὰ ἀπό τίς μετέπειτα ἡγετικές μορφές τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης, τόν νεαρό δικηγόρο Ζάν Πώλ

Μαρά (Jean-Paul Marat) γιά ἓνα ἐγχειρίδιο πού εἶχε ἐκδώσει μέ τόν τίτλο «Φυσικές ἔρευνες ἐπί τῆς πυρᾶς». Τό περιεχόμενο τοῦ ἐγχειριδίου τό εἶχε χαρακτηρίσει ὡς σκέτες ἀνοησίες. Ὁ Μαρά, ὁ ὁποῖος εἶχε γίνει βουλευτής τό 1789 καί ἀργότερα καί πρόεδρος τῶν Ἰακωβίνων, δέν εἶχε ξεχάσει αὐτή τήν ταπεινωτική γι' αὐτόν κριτική. Ἔτσι στήν ἐφημερίδα του «Φίλος τοῦ Λαοῦ» ἐπιτέθηκε στόν Λαβουαζιέ μέ λόγια ὅπως: «Καταγγέλλω τόν ἀγύρτη Λαβουαζιέ, μαθητευόμενο χημικό, γενικό φοροεισπράκτορα, τόν ὑποτιθέμενο πατέρα ὄλων τῶν ἀνακαλύψεων». Σύντομα μέ τήν πολεμική του κατάφερε τό κλείσιμο τοῦ ἐργαστηρίου του ὅπως καί τή σύλληψή του. Ἐπειτα μπῆκε σέ δράση τό ἐπαναστατικό δικαστήριο. Τόν καταδίκασε μέ ἀνυπόστατες κατηγορίες σέ θάνατο, παρά τά τεράστια σέ ὄγκο ἐρευνητικά ἐπιτεύγματά του καί παρά τήν ἐπιβεβαίωση πού κατατέθηκε, ὅτι συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στίς ἡγετικές μορφές τῆς ἐπιστήμης σέ ὅλη τήν Εὐρώπη. Ὁ φανατικός πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου ἔκλεισε τή δίκη μέ τά λόγια: «Ἡ δημοκρατία δέν χρειάζεται οὔτε ἐπιστήμονες, οὔτε χημικούς, ἤ πορεία τῆς δικαιοσύνης δέν πρέπει νά ἀνακόπτεται». Τόν ἔστειλε στή λαιμητόμο. Τήν ἴδια μέρα τό ἀπόγευμα κύλισε τό κεφάλι του στό καλάθι ὄλων ἐκείνων πού καταδικάστηκαν ὡς ἐχθροί τῆς δημοκρατίας. Ὁ φίλος του, ὁ Ἴταλός μαθηματικός καί ἀστρονόμος Ζοζέφ Λουί Λαγκράνζ (Joseph-Louis Lagrange) δήλωσε μιά μέρα ἀργότερα: «Χρειάστηκε μόνο μιά στιγμή, γιά νά κοπεῖ αὐτό τό κεφάλι, ἀλλά 100 χρόνια ἴσως δέν ἀρκοῦν, γιά νά ἀναδειχθεῖ ἓνα παρόμοιο».

Ἡ τροχοπέδη τῆς ιδεολογικῆς τύφλωσης

«Ἡ θρησκευοποίηση τοῦ Κομμουνισμοῦ» εἶναι ὁ τίτλος ἑνός ἐξαιρετικοῦ ἀρθροῦ τοῦ Βλάση Ἀγτζίδη πού δημοσιεύθηκε τό 1999 στό φύλλο τῆς 14ης-15ης Αὐγούστου τῆς «Καθημερινῆς». Ὁ Κομμουνισμός, παρ' ὅτι ἦταν μιά καθαρά ἐνδοκοσμική καί ὕλιστική ιδεολογία εἶχε ὅλα τά στοιχεῖα τῆς θρησκείας:

Ἐἶχε τόν «προφήτη» του, τόν Κάρλο Μάρξ, ὁ ὁποῖος σύμφωνα μέ τήν πίστη τῶν Κομμουνιστῶν μέ ἀπόλυτη ἀκρίβεια ἐρμήνευσε τόν ροῦ τῆς ἱστορίας καί διέβλεπε ἀκόμα καί τήν μελλοντική ἐξέλιξή της. Ὡς καί τόν παράδεισο διείδε καί προσδιόρισε μέ τή γραφίδα του, τήν ἀταξική κοινωνία.

Ἐἶχε τήν «Μέκκα» του, ἓνα εἶδος «Παναγίου Τάφου» καί μάλιστα μέ περιεχόμενο, τό μαυσωλεῖο τοῦ Λένιν μέ τό βαλσαμωμένο σῶμα του, τόπος προσκυνήματος γιά ἑκατομμύρια κομμουνιστῶν.

Εἶχε τούς Μεγάλους Διδασκάλους, ἕνα εἶδος ἀγίων καί μεσσιανικῶν μορφῶν, τόν Λένιν ὡς «φωτοβόλο ἀστέρι» καί «μεγάλο στρατηγό τῆς ἐργατικῆς τάξης», τόν Στάλιν ὡς «μεγάλο τιμονιέρη» καί «ἀτρόμητο στρατηγό». Αὐτοί φρόντισαν νά δώσουν στό ὄραμα τοῦ Μάρξ ἱστορική σάρκα καί ὀστέα, γένησαν μιά νέα ἱστορική πραγματικότητα.

Εἶχε ὡς ἀλάθητο ἱερατεῖο τό Πολιτικό Γραφεῖο.

Εἶχε ὡς λειτουργούς τά κομματικά στελέχη πού σκοπό εἶχαν τήν μετατροπή ὅλης τῆς κοσμικῆς πραγματικότητος σύμφωνα μέ τά ἰδανικά τῆς νέας κομμουνιστικῆς κοινωνίας, ὥστε, τελικά, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μαζί, νά ἀποτελέσουν τούς πιστούς αὐτοῦ του νέου περιούσιου λαοῦ.

Σέ αὐτήν τήν κομμουνιστική θρησκεία τή θέση τῆς ὑψίστης “θεότητος” κατέχει, φυσικά, ὁ ὕλισμός. Σέ ὑψίστη ἀλήθεια καί δόγμα αὐτῆς τῆς θρησκείας ἀναδείχθηκε ἡ μαρξιστική θεωρία γιά τήν πάλη τῶν τάξεων, ἐπειδή ἐρμηνεύει τόν ὕλισμό σέ κοινωνικό ἐπίπεδο, καί ἡ δαρβινική θεωρία γιά τήν ἐξέλιξη τῶν εἰδῶν, ἐπειδή ἐρμηνεύει τόν ὕλισμό στό ἐπίπεδο τῆς φύσης καί τῆς βιοποικιλίας. Συνεπῶς, κάθε ἀπόπειρα διαφοροτικῆς ἐρμηνείας, ἐξ ἀρχῆς ἦταν καταδικασμένη σέ ἐξαφάνισμό.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ἐδῶ εἶναι ὁ Νικολάι Ἰβάνοβιτς Βαβίλοβ (Nikolai Iwanowitsch Wawilow), ἕνας ἐκ τῶν πιό γνωστῶν βιολόγων στό διάστημα τοῦ μεσοπολέμου. Μέ μεταπτυχιακές σπουδές σέ δυτικο-ευρωπαϊκές χῶρες πρὶν ἀπό τόν Πρῶτο Παγκόσμιο Πόλεμο ὁ Βαβίλοβ ἔγινε ὑποστηρικτῆς τῶν ἐπιστημονικῶν θέσεων τοῦ Γρηγορίου Μέντελ (Gregor Mendel), ἑνός Ρωμαιοκαθολικοῦ μοναχοῦ στήν Τσεχία, ὁ ὁποῖος μέ τίς ἔρευνές του εἶχε ἀνατρέψει τίς δαρβινιστικές φαντασιώσεις γιά τήν κληρονομικότητα καί ἐξέλιξη. Εἶχε ἀποδείξει τήν σταθερότητα τῶν εἰδῶν, ὅπως τήν μαρτυρεῖ ἡ Ἁγία Γραφή. Ἀπό τό 1917 ὁ Βαβίλοβ δίδασκε ὡς καθηγητής τῆς γεωργίας, γενετικῆς, βοτανικῆς καί φυτικῆς ἀναπαραγωγῆς σέ διάφορα πανεπιστήμια τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως. Μεγάλο ἐπιστημονικό του κατόρθωμα θεωρεῖται ἡ διατύπωση τοῦ «νόμου τῶν ὁμόλογων σειρῶν» (1920) πού ἐπιτρέπει ἀπό γνωστά δεδομένα νά προβλέπει κανεῖς τήν ὑπαρξη ἀκόμα ἄγνωστων μορφῶν φυτῶν. Τό 1927 παρουσίασε τήν θεωρία του γιά τά γενετικά κέντρα τῶν καλλιεργημένων φυτῶν, δηλ. γεωγραφικές περιοχές, στίς ὁποῖες ἀπαντοῦν ὀρισμένα εἶδη φυτῶν μέ ἰδιαίτερα μεγάλη γενετική ποικιλία. Ἡ συλλογή σπόρων φυτῶν πού συγκέντρωσε σέ ἐκτεταμένα ἐρευνητικά ταξίδια ἀπετέλεσε τή βάση γιά τήν γενετική Τράπεζα τῆς Ἁγίας Πετρούπολης, ἡ ὁποία φέρει τό ὄνομά του. Ἀποτελεῖ σήμερα παγκοσμίως τήν πιό πλούσια συλλογή γενετικῶν ἀποθεμάτων καλλιεργημένων φυτῶν.

Ὁ Βαβίλοβ ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ ‘30 ἤρθε σέ σύγκρουση

μέ τον Τροφίμ Δενισσόβιτς Λυσσένκο (Trofim Denissowitsch Lyssenko), ὁ ὁποῖος μέ ἐπιστημονικά ξεπερασμένες θέσεις μέσα στά πλαίσια τῆς θεωρίας τῆς ἐξέλιξης, ταιριαστές μέ τήν κομμουνιστική ἰδεολογία, προωθοῦσε μιὰ βελτίωση τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς. Γι' αὐτό ἐπί Στάλιν εἶχε ἀναδειχθεῖ σέ βασικό βιολόγο τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσης, μέ ἀποτέλεσμα νά μείνει ἡ παραγωγή της δεκαετίες πίσω ἀπό τήν ἀντίστοιχη τῶν χωρῶν τῆς Δύσης. Τελικά αὐτή ἡ ἀντιπαλότητα μέ τον Λυσσένκο, ὁ ὁποῖος θεωροῦσε τά γονίδια ὡς εὖρημα ἀντιδραστικῶν δυνάμεων, ὀδήγησε στή σύλληψη τοῦ Βαβίλοβ καί τήν καταδίκη του σέ θάνατο τόν Ἰούλιο τοῦ 1941. Ἐνα χρόνο ἀργότερα ἡ θανατική ποινή μετατράπηκε σέ εἰκοσάχρονη ποινή κάθειρξης. Στίς 26 Ἰανουαρίου τοῦ 1943 πέθανε ὁ Βαβίλοβ στή φυλακή πιθανότατα ἀπό ὑποσιτισμό. Ἡ ἐπικράτηση τοῦ Λυσσένκο ἦταν τόσο ἰσχυρή, ὥστε ἡ Σοβιετική Ἀκαδημία τῶν Γεωργικῶν Ἐπιστημῶν τόν Αὐγουστο τοῦ 1948, ἀπέριψε ἐπίσημα καί καταδίκασε τούς νόμους τῆς κληρονομικότητας τοῦ Μέντελ καί τῆς γενετικῆς. Ὅλα τά Πανεπιστήμια καί ἐργαστήρια τῆς χώρας καθαρίστηκαν ἀπό κάθε στοιχεῖο ἀντίθετο στήν ἐπίσημη κρατική ἰδεολογία τοῦ λαμαρκισμού καί δαρβινισμού.

Ἡ δεκαετία τοῦ 60' ἔφερε τελικά τήν ἀποκατάσταση τοῦ Βαβίλοβ. Μετά τήν ἀπομάκρυνση τοῦ Λυσσένκο, ἀφοῦ ἡ ἰδεολογική του τύφλωση καί ἡ ἀποτυχία τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς του δέν μποροῦσαν πλέον νά κρυφτοῦν, ὁ Βαβίλοβ τιμήθηκε ὡς ἥρωας τῶν σοβιετικῶν ἐπιστημόνων!

Λέων Μπράνγκ

Δρ. Θεολογίας

